

384-35

TURBINA

1972 JUL 17

A gyár történetéből

I.

AMIKOR OLVASGATOM A LÁNG-GYÁR TÖRTENETÉT, sok — mindig ismételné való — gondolat merül fel bennem. Kik alkalmasak, illetve hivatottak gyáralapításokra —, és milyen körülmények teszik lehetővé azt, hogy tervek, elképzelések valóra is váljanak?

Kétségtelen, hogy alkalmas pillanatok szükségesek, nemcsak az életképes gondolatok születéséhez, hanem a megindulásra —, a valóságban való megjelenésre is, csak a megfelelő időben való kezdés hoz sikert.

MIKOR LÁNG LÁSZLÓ, A VÁCI KÖRÜTON, (Bajcsy-Zsilinszky út), megkezdi műhelyét, a Nagykörútnak még híre-hamva sincs. Szeméttelpek, sáros, latyakos dűlőutak között ócska, kis egyedülálló házakra találunk — kaszárnyára — és közelben egy rosszhírű Tüköry-féle serfőzöt, kocsmával. Ez az 1868. évi városon kívüli állapot, ahol elindul egy kis műhely pár emberrel, kis kócos irodáskával. A hozományból, csak gépekre telik, amik a javítások elvégzéséhez szükségesek. Mit is vált ki itt a szerencse? Azt, hogy a szaporodó ipari üzemek javítórészlegekkel nem rendelkeztek —, amik „tmk” néven ma minden gyár szerves részét képezik.

AZ ELSŐ MAJUS HÓ GYENGE —, június, július már sok javulást hoz. Láng László maga szaladgál munkákért a malmokba —, ahol előzőleg dolgozott is —, szerencsére, van sok rossz gép, így jönnek a megrendelések is. Sok szaladni való akad, kell a javításhoz erő, anyag, szerszám. Az embereket fizetni, a járandóságot beszélni kell stb., közben a munkákat ellenőrizni.

Ejfélig dolgozik — levelez,

kér, ajánlatokat tesz —, jól képzett szakmunkásokat keres, hív külföldről is. A műhely megtelik német, szlovák és más országokból jött emberekkel. A műhely nyelve német, hiszen ma is legtöbb szerszámot önkéntelenül az ebből az időből származó néven neveznek fiataljaink is.

LÁNG, A MALMOK RENDELÉSEIT SZERZI MEG, noha erőgépeken kívül, igen sokféle berendezés szükséges. Hogy számokban is emlékez-

zünk, szükség volt pl. 30 gőzgépre, 120 gőzkazánra, és számtalan sok más gépi berendezésre. Ilyen igényeket ellátni, nagy dolog, sok munkáskéz és komoly munkatempó szükséges.

A Láng-műhely munkáival — gondosan végzett szereléseivel —, már attól az időtől kezdve meg voltak elégedve a rendelők, úgyhogy a kezdeti létszám hamar 60—80 főre emelkedett.

A Váci-körúti műhely ki-

csinynek bizonyult, bár abban az időben a Margithíd építkezése miatt, az oda vezető —, ma Szt. István körút —, épülőben volt, és a lóvasút a műhely előtt vezetett el.

ÚJ GYÁRTELEP VÁLT SZÜKSÉGESSÉ —, kint meszsze... ma már a város közepén, pedig de sokáig tart most is, mire odaértünk.

A műhelykorszak ezzel véget ért és a hivatalos bejegyzés szerint is Láng L. Gépgyárként szerepel az új üzem. Itt bevonult a gépgyártás világa — a gőzgépgyártás, mely az egész világon előtörőben volt.

Történetünkben itt jutunk el 1912-ig.

HATVAN ÉVVEL EZELŐTT olvadt be a Lánggyárba a mellette üzemelő — hasonló gyártmányprofilú, de nehézségekkel küzdő — „Hazai Gépgyár RT”.

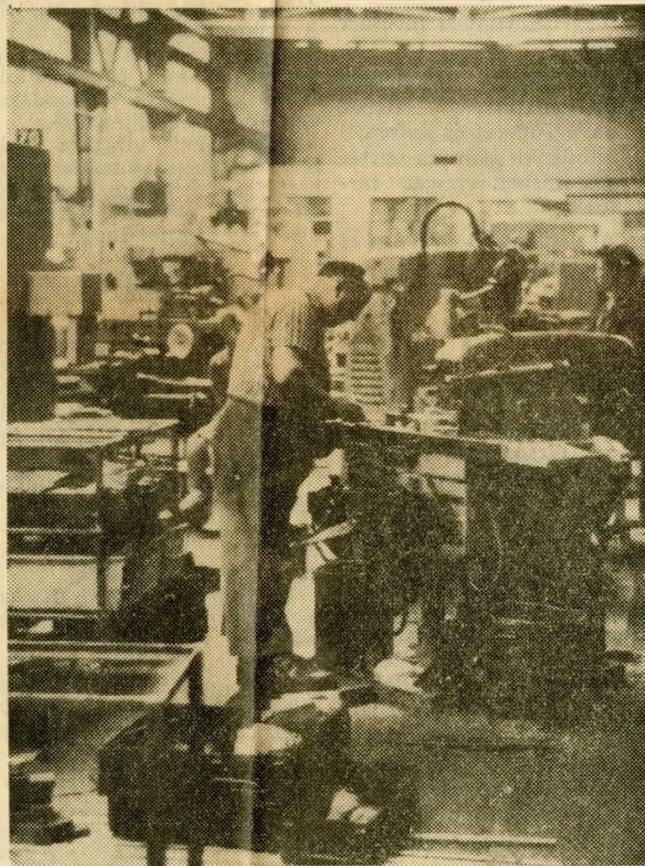
Két kisebb gyár egyesüléséből származó üzemet a Lánggyártól deszkakerítés választotta el és a nagy szervezőképességű Láng-gyár a kerítés lebontásával a H. G. RT-t magába olvasztotta.

A beolvadás folyamán vezetőségi változás is állt elő. Műszaki igazgató a fiatal Tirsér László Svájcban végzett mérnök lett. Mint Láng-rokonság és kiemelkedő személy pedig a nagy akaraterejű, Láng-gyári 409-es műhely munkásából lett mérnök, Biermann Frigyes.

AZ EGYBEOLVADÁSSAL cseh érdekeltségek is kapcsolatba kerültek gépgyárunkkal, melyek közül a Skoda-konzern említésreméltó, de sok új név is megjelent, akik sohasem látták a gyárat, csupán részvényesként szerepeltek.

Igy emlékezünk vissza gyárunk 60 év előtti lényeges változására, mely tulajdonképpen előnyös gazdasági változást is hozott.

L. Z.

...és egy termelési kép a másból